

माझी वसुंधरा अभियान ३.० अंतर्गत उच्चतम कामगिरी करणाऱ्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांना बक्षिस रकमेचे वितरण व बक्षिस रकमेच्या विनियोगाची कार्यपद्धती निश्चित करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : अभियान २०२३ / प्र.क्र.४६ / तां.क.१
शहीद भगतसिंग चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक: ०५ जून, २०२३

वाचा : (१) शासन निर्णय, पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग क्रमांक मावअ-२०२२/
प्र.क्र.१०८/ तां.क.-१, दिनांक ७ नोव्हेंबर, २०२२

शासन निर्णय:

पृथ्वी, वायू, जल, अग्नी, आणि आकाश या निसर्गाशी संबंधित पंचतत्वांवर आधारित “माझी वसुंधरा अभियान” हे राज्यातील स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये दिनांक २ ऑक्टोबर, २०२० राबविण्यास सुरवात झाली. “माझी वसुंधरा अभियान ३.०” हे राज्यातील स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये दिनांक १ एप्रिल, २०२२ ते दिनांक ३१ मार्च, २०२३ या कालावधीत राबविण्यात आले. माझी वसुंधरा अभियान ३.० मध्ये राज्यातील ४११ नागरी स्थानिक संस्था व १६,४१३ ग्राम पंचायती अशा एकूण १६,८२४ स्थानिक संस्थांनी सहभाग घेतला होता.

२. “माझी वसुंधरा अभियान ३.०” अंतर्गत निर्गमित करण्यात आलेल्या टूलकिटनुसार डेस्कटॉप असेसमेंट करिता नागरी स्थानिक संस्था (अमृत गट) ७,६०० गुण, नागरी स्थानिक संस्था (अमृत गट वगळून) ७,५०० गुण आणि ग्रामपंचायतींसाठी ७,५०० गुण ठेवण्यात आले होते.

३. माझी वसुंधरा अभियान ३.० मध्ये स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी अभियान कालावधीत केलेल्या कामाचे डेस्कटॉप मूल्यमापन व फिल्ड मूल्यमापन त्रयस्त यंत्रणांमार्फत करण्यात आले. या दोनही मूल्यमापनातील एकूण गुणांच्या आधारे माझी वसुंधरा अभियान ३.० मधील लोकासंख्यानिहाय ११ गटातील विजेते तसेच, महसूल विभाग व जिल्ह्याच्या एकूण कामगिरी वरून सर्वोत्तम विभागीय आयुक्त, सर्वोत्तम जिल्हाधिकारी व सर्वोत्तम मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांची शासनाच्या मान्यतेनंतर निवड करण्यात आली आहे. याबाबतचा निकाल दिनांक ५ जून, २०२३ रोजी जाहिर करण्यात आला असून, गुणानुक्रमानुसार सर्वोत्तम ठरलेल्या स्थानिक स्वराज्य संस्था, विभागीय व जिल्हास्तरावरील अधिकारी यांचा तपशील पुढील प्रमाणे आहे:-

(अ) अमृत गट (राज्यस्तर) :

(१) १० लक्ष पेक्षा अधिक लोकसंख्या गट :

(१) राज्यस्तर:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	पिंपरी चिंचवड महानगरपालिका	१
२	नवी मुंबई महानगरपालिका	२
३	पुणे महानगरपालिका	३

(२) भूमी थीमॅटीक मधील उच्चतम कामगिरी:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	पिंपरी चिंचवड महानगरपालिका	१

(२) ३ लक्ष ते १० लक्ष लोकसंख्या गट :

(१) राज्यस्तर:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	मिरा भाईंदर महानगरपालिका	१
२	अहमदनगर महानगरपालिका	२
३	पनवेल महानगरपालिका	३

(२) भूमी थीमॅटीक मधील उच्चतम कामगिरी:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	मिरा भाईंदर महानगरपालिका	१

(३) १ लक्ष ते ३ लक्ष लोकसंख्या गट :

(१) राज्यस्तर:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	सातारा नगरपरिषद	१
२	बार्शी नगरपरिषद	२
३	भुसावळ नगरपरिषद	३

(२) भूमी थीमॅटीक मधील उच्चतम कामगिरी:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	सातारा नगरपरिषद	१

(अ) अमृत गट (विभागस्तर):

(यामध्ये विभागातील एकूण सर्व अमृत शहरांचा समावेश आहे.)

अ.क्र.	विभाग	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	कोकण	ठाणे महानगरपालिका	७
२	अमरावती	अमरावती महानगरपालिका	१०
३	नाशिक	धुळे महानगरपालिका	११
४	पुणे	सांगली मिरज कुपवाड महानगरपालिका	१२
५	नागपूर	वर्धा नगरपरिषद	१७
६	औरंगाबाद	औरंगाबाद महानगरपालिका	१८

(ब) नगर परिषद व नगर पंचायत गट :

(१) ५० हजार ते १ लक्ष लोकसंख्या गट :

(१) राज्यस्तर:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	कराड नगरपरिषद	१
२	लोणावळा नगरपरिषद	२
३	बारामती नगरपरिषद	३

(२) भूमी थीमॅटीक मधील उच्चतम कामगिरी:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	लोणावळा नगरपरिषद	२

(३) विभागस्तर :

अ.क्र.	विभाग	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	औरंगाबाद	हिंगोली नगरपरिषद	४
२	नागपूर	उमरेड नगरपरिषद	५
३	पुणे	तळेगांव दाभाडे नगरपरिषद	६
४	नाशिक	चाळीसगांव नगरपरिषद	८
५	अमरावती	बुलढाणा नगरपरिषद	१०
६	कोकण	रत्नागिरी नगरपरिषद	२३

(२) २५ हजार ते ५० हजार लोकसंख्या गट :

(१) राज्यस्तर:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	गडहिंग्लज नगरपरिषद	१
२	मोहोळ नगरपरिषद	२
३	शिर्डी नगरपरिषद	३

(२) भूमी थीमॅटीक मधील उच्चतम कामगिरी:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	गडहिंग्लज नगरपरिषद	१

(३) विभागस्तर :

अ.क्र.	विभाग	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	पुणे	जयसिंगपूर नगरपरिषद	४
२	नाशिक	राहूरी नगरपरिषद	८
३	अमरावती	वरुड नगरपरिषद	१२
४	औरंगाबाद	वैजापूर नगरपरिषद	१७
५	नागपूर	देसाईगंज नगरपरिषद	२८
६	कोकण	महाड नगरपरिषद	६४

(३) १५ हजार ते २५ हजार लोकसंख्या गट :

(१) राज्यस्तर:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	दहिवडी नगरपंचायत	१
२	माळेगांव बु. नगरपंचायत	२
३	निफाड नगरपंचायत	३

(२) भूमी थीमॅटीक मधील उच्चतम कामगिरी:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	दहिवडी नगरपंचायत	१

(३) विभागस्तर :

अ.क्र.	विभाग	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	पुणे	कुरुंदवाड नगरपरिषद	४
२	नाशिक	अकोले नगरपंचायत	५
३	नागपूर	पवनी नगरपरिषद	११
४	औरंगाबाद	सोनपेठ नगरपरिषद	१२
५	कोकण	सावंतवाडी नगरपरिषद	१६
६	अमरावती	कळंब नगरपंचायत	१७

(४) १५ हजार पेक्षा कमी लोकसंख्या गट :

(१) राज्यस्तर:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	पांचगणी नगरपरिषद	१
२	पन्हाळा नगरपरिषद	२
३	महाबळेश्वर नगरपरिषद	३

(२) भूमी थीमॅटीक मधील उच्चतम कामगिरी:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	पांचगणी नगरपरिषद	१

(३) विभागस्तर :

अ.क्र.	विभाग	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	पुणे	मलकापूर (कोल्हापूर) नगरपरिषद	४
२	नाशिक	त्रिंबक नगरपरिषद	६
३	कोकण	वेंगुर्ला नगरपरिषद	१०
४	नागपूर	खापा नगरपरिषद	१३
५	औरंगाबाद	कुंडलवाडी नगरपरिषद	१९
६	अमरावती	नांदगांव खंडेश्वर नगरपंचायत	२५

(ब) ग्रामपंचायत गट :

(१) १० हजार पेक्षा अधिक लोकसंख्या गट :

(१) राज्यस्तर:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	मंद्रूप ग्रामपंचायत	१
२	गुंजाळवाडी ग्रामपंचायत	२
३	विंचूर ग्रामपंचायत	३

(२) भूमी थीमॅटीक मधील उच्चतम कामगिरी:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	सोनाई ग्रामपंचायत	११

(३) विभागस्तर :

अ.क्र.	विभाग	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	नाशिक	अस्तगांव ग्रामपंचायत	४
२	अमरावती	जरुड ग्रामपंचायत	७
३	पुणे	येळावी ग्रामपंचायत	१०
४	औरंगाबाद	कुरुंदा ग्रामपंचायत	१७
५	कोकण	पास्थळ ग्रामपंचायत	२६
६	नागपूर	दावलमेटी ग्रामपंचायत	५१

(२) ५ हजार ते १० हजार लोकसंख्या गट :

(१) राज्यस्तर:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	बोराडी ग्रामपंचायत	१
२	धरणगुट्टी ग्रामपंचायत	२
३	शिंदे ग्रामपंचायत	३

(२) भूमी थीमॅटीक मधील उच्चतम कामगिरी:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	बोराडी ग्रामपंचायत	१

(३) विभागस्तर :

अ.क्र.	विभाग	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	पुणे	तुंग ग्रामपंचायत	४
२	नाशिक	केन्हाळे बु. ग्रामपंचायत	६
३	कोकण	वडगांव ग्रामपंचायत	१०
४	अमरावती	जांब ग्रामपंचायत	१९
५	औरंगाबाद	शिरढोण ग्रामपंचायत	२२
६	नागपूर	कारंजा ग्रामपंचायत	४५

(२) २.५ हजार ते ५ हजार लोकसंख्या गट :

(१) राज्यस्तर:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	वाघोली ग्रामपंचायत	१
२	जवळगांव ग्रामपंचायत	२
३	घाटनांद्रे ग्रामपंचायत	३

(२) भूमी थीमॅटीक मधील उच्चतम कामगिरी:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	वाघोली ग्रामपंचायत	१

(३) विभागस्तर :

अ.क्र.	विभाग	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	औरंगाबाद	पाटोदा ग्रामपंचायत	४
२	नाशिक	पेमगिरी ग्रामपंचायत	५
३	पुणे	वाटनगी ग्रामपंचायत	६
४	कोकण	खनिवडे ग्रामपंचायत	२६
५	नागपूर	वडेगांव ग्रामपंचायत	३७
६	अमरावती	मलखेड बु. ग्रामपंचायत	५८

(२) २.५ हजार पेक्षा कमी लोकसंख्या गट :

(१) राज्यस्तर:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	शिरसाठे ग्रामपंचायत	१
२	सिंदखेड ग्रामपंचायत	२
३	मान्याचीवाडी ग्रामपंचायत	३

(२) भूमी थीमॅटीक मधील उच्चतम कामगिरी:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	शिरसाठे ग्राम पंचायत	१

(३) विभागस्तर :

अ.क्र.	विभाग	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम
१	नाशिक	तिगांव ग्रामपंचायत	४
२	नागपूर	आनंदवन ग्रामपंचायत	५
३	कोकण	अडखल ग्रामपंचायत	६
४	पुणे	जाधववाडी ग्रामपंचायत	७
५	अमरावती	पारडी ग्रामपंचायत	१८
६	औरंगाबाद	बोपाला ग्रामपंचायत	९८

(क) सर्वोत्तम कामगिरी करणारा महसूली विभाग :

(१) राज्यस्तर :

अ.क्र.	विभाग	क्रमांक
१	पुणे विभाग	१
२	नाशिक विभाग	२
३	नागपूर विभाग	३

(ड) सर्वोत्तम कामगिरी करणारे जिल्हा (जिल्हाधिकारी) :

(१) राज्यस्तर :

अ.क्र.	जिल्हा	क्रमांक
१	जिल्हाधिकारी, पुणे	१
२	जिल्हाधिकारी, सातारा	२
३	जिल्हाधिकारी, कोल्हापूर	३

(२) विभागस्तरावर सर्वोत्तम कामगिरी करणारे जिल्हे:

अ.क्र.	विभाग	जिल्हा
१	अमरावती	जिल्हाधिकारी, अमरावती
२	औरंगाबाद	जिल्हाधिकारी, नांदेड
३	कोकण	जिल्हाधिकारी, सिंधुदुर्ग व रायगड (विभागून)
४	नागपूर	जिल्हाधिकारी, नागपूर
५	नाशिक	जिल्हाधिकारी, जळगांव
६	पुणे	जिल्हाधिकारी, सोलापूर

(ग) सर्वोत्तम कामगिरी करणारी जिल्हा परिषद :

(१) राज्यस्तर :

अ.क्र.	जिल्हा	क्रमांक
१	जिल्हा परिषद, सांगली	१
२	जिल्हा परिषद, अहमदनगर	२
३	जिल्हा परिषद, नाशिक	३

(२) विभागस्तरावर सर्वोत्तम कामगिरी करणाऱ्या जिल्हा परिषदा:

अ.क्र.	विभाग	जिल्हा
१	अमरावती	जिल्हा परिषद, अमरावती
२	औरंगाबाद	जिल्हा परिषद, औरंगाबाद
३	कोकण	जिल्हा परिषद, रत्नागिरी
४	नागपूर	जिल्हा परिषद, गोंदिया
५	नाशिक	जिल्हा परिषद, जळगांव
६	पुणे	जिल्हा परिषद, सातारा व कोल्हापूर (विभागून)

४. उपरोक्त पुरस्कार प्राप्त राज्यस्तरावरील सर्व स्थानिक स्वराज्य संस्थांचा व अधिकाऱ्यांचा जागतिक पर्यावरण दिनी म्हणजे, दिनांक ५ जून, २०२३ रोजी आयोजित माझी वसुंधरा अभियान सन्मान सोहळ्यात सन्मान करण्यात आला.

५. माझी वसुंधरा अभियानात गुणानुक्रमानुसार सर्वोत्तम ठरलेल्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांना माझी वसुंधरा अभियानांतर्गत खालील प्रमाणे रोख रक्कमेची बक्षिसे जाहिर करून सदर बक्षिसे अदा करण्यास शासन मान्यता देत आहे.

माझी वसुंधरा अभियान ३.० (प्रस्तावित बक्षिस रक्कम)

(रु कोटी)

गुणक्रमांक / गट	अमृत शहरे			नगर परिषद व नगर पंचायत				ग्राम पंचायत				एकूण
	१० लक्ष पेक्षा अधिक	३ ते १० लक्ष	१ ते ३ लक्ष	१ लक्ष ते ५० हजार	५० हजार ते २५ हजार	२५ हजार ते १५ हजार	१५ हजार पेक्षा कमी	१० हजार पेक्षा जास्त	५ हजार ते १० हजार	५ हजार ते २.५ हजार	२.५ हजार पेक्षा कमी	
(अ) राज्यस्तर पुरस्कार												
१	८.००	७.००	६.००	५.००	४.००	३.००	२.००	१.७५	१.५०	१.००	१.००	४०.२५
२	७.००	६.००	५.००	४.००	३.००	२.००	१.७५	१.५०	१.२५	०.७५	०.७५	३३.००
३	६.००	५.००	४.००	३.००	२.००	१.७५	१.५०	१.२५	१.००	०.५०	०.५०	२६.५०
एकूण (अ)	२१.००	१८.००	१५.००	१२.००	९.००	६.७५	५.२५	४.५०	३.७५	२.२५	२.२५	९९.७५
(ब) भूमी थिमेटिक भागातील सर्वोत्तम कामगिरी												
१	२.००	२.००	२.००	१.५०	१.५०	१.५०	१.५०	०.७५	०.७५	०.५०	०.५०	१४.५०
एकूण (ब)	२.००	२.००	२.००	१.५०	१.५०	१.५०	१.५०	०.७५	०.७५	०.५०	०.५०	१४.५०
(क) विभागस्तर पुरस्कार												
कोकण	२.००			१.५०	१.५०	१.५०	१.००	०.७५	०.७५	०.५०	०.५०	१०.००
पुणे	२.००			१.५०	१.५०	१.५०	१.००	०.७५	०.७५	०.५०	०.५०	१०.००
नाशिक	२.००			१.५०	१.५०	१.५०	१.००	०.७५	०.७५	०.५०	०.५०	१०.००
औरंगाबाद	२.००			१.५०	१.५०	१.५०	१.००	०.७५	०.७५	०.५०	०.५०	१०.००
अमरावती	२.००			१.५०	१.५०	१.५०	१.००	०.७५	०.७५	०.५०	०.५०	१०.००
नागपूर	२.००			१.५०	१.५०	१.५०	१.००	०.७५	०.७५	०.५०	०.५०	१०.००
एकूण (क)	१२.००			९.००	९.००	९.००	६.००	४.५०	४.५०	३.००	३.००	६०.००
एकूण (अ + ब + क)	७२.००			२२.५०	१९.५०	१७.२५	१२.७५	९.७५	९.००	५.७५	५.७५	१७४.२५

६. उपरोक्त मान्यतेनुसार स्थानिक स्वराज्य संस्थांनिहाय बक्षिसांच्या रक्कमेचे वाटप या शासन निर्णया सोबतच्या जोडपत्र-१ मध्ये दर्शविल्यानुसार राहिल. सदर बक्षिसांसाठी येणारा एकूण खर्च रुपये १७४.२५ कोटी एवढा असून, सदरचा खर्च सुरवातीस महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळाकडील निधी मधून करण्यास शासन मान्यता देत आहे. माझी वसुंधरा अभियानासाठी आवश्यक निधी अर्थसंकल्पीत झाल्यानंतर त्याची प्रतीपूर्ती महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळास करण्यात येईल.

७. या शासन निर्णया सोबतच्या जोडपत्र-१ मध्ये दर्शविल्यानुसार संबंधित स्थानिक संस्थेस अनुज्ञेय बक्षिसांच्या रकमेपैकी ५०% रकमेचा पहिला हप्ता संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थेस महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळामार्फत तात्काळ वितरीत करण्यात यावा. उर्वरित ५०% रकमेचा दुसरा हप्ता संबंधित स्थानिक संस्थेने सादर केलेल्या सविस्तर प्रकल्प अहवालास प्रशासकीय मान्यता देण्यात आल्यानंतर वितरीत करण्यात यावा.

८. बक्षिसांच्या रकमेचा विनियोग व कार्यपद्धती:

- (१) **बक्षिस रकमेतून घ्यावयाच्या उपाय योजना:** सदर बक्षिस रकमेचा विनियोग हा निसर्गाच्या पंचतत्वांचे संरक्षण, संवर्धन व जतन करण्यासाठीच्या उपाय योजना हाती घेण्यासाठी करण्यात यावा. सदर उपाय योजनांपैकी काही उपाय योजना उदाहरणा दाखल खाली नमूद केल्या आहेत:-
- १) शहराचे / गावाचे हरित अच्छादन वाढविण्यासाठी करावयाच्या उपाय योजना (जैवविविधतेच्या संवर्धनासह) उदा.:-
- (अ) मियावाकी वृक्षारोपण
(ब) अमृत वन
(क) स्मृती वने
(ड) शहरी वने
(इ) फुलपाखरू उद्यान
(ई) सार्वजनिक उद्याने
- २) जुन्या हरित क्षेत्रांचे संवर्धन आणि देखभाल (जैवविविधतेच्या संवर्धनासह)
- ३) रोप वाटीकांची निर्मिती
- ४) जलसंवर्धनाचे उपक्रम
- ५) रेन वॉटर हारवेस्टिंग व परकोलेशन
- ६) नदी, तळे व नाले यांचे पुनःजिविकरण/ सौंदर्यीकरणाचे उपक्रम
- ७) नूतनीकरणयोग्य उर्जा स्रोतांच्या वापरास प्रोत्साहन देण्याच्या उपाय योजना
- ८) सौरउर्जेवर चालणारे / एलईडी चालणारे दिवे
- ९) विद्युत वाहनांना प्रोत्साहन- चार्जिंग पॉईंट उपलब्ध करून देणे.
- १०) माझी वसुंधरा अभियानांतर्गत घेण्यात येणाऱ्या विविध स्पर्धांच्या विजेत्यांना बक्षिस वितरणासाठी
- (२) **सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार करणे :** संबंधित स्थानिक संस्थेने, त्यांना मिळणाऱ्या बक्षिसाच्या एकूण निधी मधून निसर्गाच्या पंचतत्वांचे संरक्षण, संवर्धन व जतन करण्यासाठीच्या उपाय योजना करण्यासाठी सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार करावा. हा सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार करताना, एकूण बक्षिस रकमेपैकी ५०% रक्कम हरित क्षेत्र वाढविण्यासाठी वापरण्यात यावी. उर्वरित ५०% रक्कम पर्यावरण पूरक इतर उपाय योजनांसाठी वापरण्यात यावी. इतर उपाय योजनांसाठीच्या ५०% रकमेतून कमाल १०% पर्यंतची रक्कम माझी वसुंधरा अभियान ४.० (२०२३-२४) मध्ये घेण्यात येणाऱ्या स्पर्धांच्या विजेत्यांना बक्षिसे देण्यासाठी वापरण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.
- (३) **तांत्रिक मान्यता :** सदर सविस्तर प्रकल्प अहवालामध्ये समाविष्ट कामांना नागरी स्थानिक संस्थांनी नजिकच्या महानगरपालिकेच्या शहर अभियंता यांचे मार्फत तर, ग्राम पंचायतींनी संबंधित जिल्हा परिषदेच्या बांधकाम विभागाच्या कार्यकारी अभियंत्यामार्फत तांत्रिक मान्यता घेण्यात यावी. संबंधित महानगर पालिकेच्या शहर अभियंत्यांकडे / जिल्हा परिषदेच्या बांधकाम विभागाकडे अशा प्रकारे प्रस्ताव प्राप्त झाल्यावर विहित कार्यपद्धतीचा अवलंब करून त्यांनी त्या प्रस्तावास तांत्रिक मान्यता द्यावी.
- (४) **प्रशासकीय मान्यता :** शासन निर्णय, पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग दिनांक ८ फेब्रुवारी, २०२२ अन्वये मा. प्रधान सचिव, पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग यांच्या अध्यक्षतेखाली गठित समिती प्राप्त झालेल्या प्रस्तावांना प्रशासकीय मंजूरी देण्याची शिफारस करील. सदर समितीच्या शिफारशी नंतर प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्याचे आदेश निर्गमित करण्यात येतील.
- (५) **प्रकल्पाची अंमलबजावणी :** मंजूर सविस्तर प्रकल्प अहवालात समाविष्ट कामांची संबंधित स्थानिक संस्थेमार्फत अंमलबजावणी करण्यात येईल.

(६) कामाच्या प्रगतीचा आढावा : संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थेमार्फत करण्यात येत असलेल्या कामाच्या प्रगतीचा आढावा वेळोवेळी माझी वसुंधरा अभियान संचालनालय व मा. प्रधान सचिव यांच्या मार्फत घेण्यात येईल.

(७) सदर बक्षिसांच्या रकमेमधून घेण्यात आलेली कामे कमाल १२ महिन्यांच्या कालावधीत पूर्ण करण्यात यावीत.

९. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक क्रमांक २०२३०६०५१५१६३५२००४ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(मनोहर रा. बंदपट्टे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा. उप मुख्यमंत्री, यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा. अध्यक्ष, महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ, मुंबई
५. सचिव, पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
६. सर्व विभागीय आयुक्त
७. सर्व जिल्हाधिकारी.
८. सदस्य सचिव, महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ, मुंबई
९. आयुक्त, महानगरपालिका (सर्व)
१०. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
११. उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (ग्रामपंचायत), जिल्हा परिषद (सर्व)
१२. सर्व महानगर पालिकेतील शहर अभियंता.
१३. मुख्याधिकारी, सर्व नगरपरिषदा/ नगर पंचायती.
१४. कार्यकारी अभियंता, (बांधकाम), जिल्हा परिषद (सर्व)
१५. ग्रामविकास अधिकारी / ग्रामसेवक, अभियानात समाविष्ट सर्व ग्रामपंचायती
१६. निवडनस्ती.

जोडपत्र-१

(शासन निर्णय, पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग क्रमांक अभियान २०२३ / प्र.क्र.४६ / तां.क.१
दिनांक ०५ जून, २०२३ सोबतचे जोडपत्र)

माझी वसुंधरा अभियान ३.० अंतर्गत गुणानुक्रमानुसार सर्वोत्तम ठरलेल्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांना
बक्षिस रक्कमांचे वाटप खाली दर्शविल्याप्रमाणे राहील :

(अ) अमृत गट :

(१) १० लक्ष पेक्षा अधिक लोकसंख्या गट :

राज्यस्तर:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	पिंपरी चिंचवड महानगरपालिका	१	८.००
२	नवी मुंबई महानगरपालिका	२	०७.००
३	पुणे महानगरपालिका	३	०६.००
एकूण			२१.००

भूमी थीमॅटीक मधील उच्चतम कामगिरी:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	पिंपरी चिंचवड महानगरपालिका	२.००
एकूण		२.००

(२) ३ लक्ष ते १० लक्ष लोकसंख्या गट :

राज्यस्तर:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	मिरा भाईंदर महानगरपालिका	१	७.००
२	अहमदनगर महानगरपालिका	२	६.००
३	पनवेल महानगरपालिका	३	५.००
एकूण			१८.००

भूमी थीमॅटीक मधील उच्चतम कामगिरी:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	मिरा भाईंदर महानगरपालिका	२.००
एकूण		२.००

(३) १ लक्ष ते ३ लक्ष लोकसंख्या गट :

राज्यस्तर:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	सातारा नगरपरिषद	१	६.००
२	बाशी नगरपरिषद	२	५.००
३	भुसावळ नगरपरिषद	३	४.००
एकूण			१५.००

भूमी थीमॅटीक मधील उच्चतम कामगिरी:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	सातारा नगरपरिषद	२.००
एकूण		२.००

अमृत गट (विभागस्तर) :

अ.क्र.	विभाग	स्थानिक संस्थेचे नांव	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	कोकण	ठाणे महानगरपालिका	२.००
२	अमरावती	अमरावती महानगरपालिका	२.००
३	नाशिक	धुळे महानगरपालिका	२.००
४	पुणे	सांगली मिरज कुपवाड महानगरपालिका	२.००
५	नागपूर	वर्धा नगरपरिषद	२.००
६	औरंगाबाद	औरंगाबाद महानगरपालिका	२.००
एकूण			१२.००

(ब) नगर परिषद व नगर पंचायत गट

(१) ५० हजार ते १ लक्ष लोकसंख्या गट :

राज्यस्तर:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	कराड नगरपरिषद	१	५.००
२	लोणावळा नगरपरिषद	२	४.००
३	बारामती नगरपरिषद	३	३.००
एकूण			१२.००

भूमी थीमॅटीक मधील उच्चतम कामगिरी:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	लोणावळा नगरपरिषद	१.५०
एकूण		१.५०

विभागस्तर :

अ.क्र.	विभाग	स्थानिक संस्थेचे नांव	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	औरंगाबाद	हिंगोली नगरपरिषद	१.५०
२	नागपूर	उमरेड नगरपरिषद	१.५०
३	पुणे	तळेगांव दाभाडे नगरपरिषद	१.५०
४	नाशिक	चाळीसगांव नगरपरिषद	१.५०
५	अमरावती	बुलढाणा नगरपरिषद	१.५०
६	कोकण	रत्नागिरी नगरपरिषद	१.५०
एकूण			९.००

(२) २५ हजार ते ५० हजार लोकसंख्या गट :

राज्यस्तर:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	गडहिंग्लज नगरपरिषद	१	४.००
२	मोहोळ नगरपरिषद	२	३.००
३	शिर्डी नगरपरिषद	३	२.००
एकूण			९.००

भूमी थीमॅटीक मधील उच्चतम कामगिरी:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	गडहिंग्लज नगरपरिषद	१.५०
एकूण		१.५०

विभागस्तर :

अ.क्र.	विभाग	स्थानिक संस्थेचे नांव	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	पुणे	जयसिंगपूर नगरपरिषद	१.५०
२	नाशिक	राहूरी नगरपरिषद	१.५०
३	अमरावती	वरूड नगरपरिषद	१.५०
४	औरंगाबाद	वैजापूर नगरपरिषद	१.५०
५	नागपूर	देसाईगंज नगरपरिषद	१.५०
६	कोकण	महाड नगरपरिषद	१.५०
एकूण			९.००

(२) १५ हजार ते २५ हजार लोकसंख्या गट :

राज्यस्तर:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	दहिवडी नगरपंचायत	१	३.००
२	माळेगांव बुनगरपंचायत .	२	२.००
३	निफाड नगरपंचायत	३	१.७५
एकूण			६.७५

भूमी थीमॅटीक मधील उच्चतम कामगिरी:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	दहिवडी नगरपंचायत	१.५०
एकूण		१.५०

विभागस्तर :

अ.क्र.	विभाग	स्थानिक संस्थेचे नांव	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	पुणे	कुरुंदवाड नगरपरिषद	१.५०
२	नाशिक	अकोले नगरपंचायत	१.५०
३	नागपूर	पवनी नगरपरिषद	१.५०
४	औरंगाबाद	सोनपेठ नगरपरिषद	१.५०
५	कोकण	सावंतवाडी नगरपरिषद	१.५०
६	अमरावती	कळंब नगरपंचायत	१.५०
एकूण			९.००

(३) १५ हजार पेक्षा कमी लोकसंख्या गट :

राज्यस्तर:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	पांचगणी नगरपरिषद	१	२.००
२	पन्हाळा नगरपरिषद	२	१.७५
३	महाबळेश्वर नगरपरिषद	३	१.५०
एकूण			५.२५

भूमी थीमॅटीक मधील उच्चतम कामगिरी :

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	पांचगणी नगरपरिषद	१.५०
एकूण		१.५०

विभागस्तर

अ.क्र.	विभाग	स्थानिक संस्थेचे नांव	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	पुणे	मलकापूर (कोल्हापूर) नगरपरिषद	१.००
२	नाशिक	त्रिंबक नगरपरिषद	१.००
३	कोकण	वेंगुर्ला नगरपरिषद	१.००
४	नागपूर	खापा नगरपरिषद	१.००
५	औरंगाबाद	कुंडलवाडी नगरपरिषद	१.००
६	अमरावती	नांदगांव खंडेश्वर नगरपंचायत	१.००
एकूण			६.००

(ब) ग्रामपंचायत गट :

(१) १० हजार पेक्षा अधिक लोकसंख्या गट :

राज्यस्तर:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	मंद्रूप ग्रामपंचायत	१	१.७५
२	गुंजाळवाडी ग्रामपंचायत	२	१.५०
३	विंचूर ग्रामपंचायत	३	१.२५
एकूण			४.५०

भूमी थीमॅटीक मधील उच्चतम कामगिरी :

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	सोनाई ग्रामपंचायत	०.७५
एकूण		०.७५

विभागस्तर :

अ.क्र.	विभाग	स्थानिक संस्थेचे नांव	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	नाशिक	अस्तगांव ग्रामपंचायत	०.७५
२	अमरावती	जरूड ग्रामपंचायत	०.७५
३	पुणे	येळावी ग्रामपंचायत	०.७५
४	औरंगाबाद	कुरुंदा ग्रामपंचायत	०.७५
५	कोकण	पास्थळ ग्रामपंचायत	०.७५
६	नागपूर	दावलमेटी ग्रामपंचायत	०.७५
एकूण			४.५०

(२) ५ हजार ते १० हजार लोकसंख्या गट :

राज्यस्तर:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	बोराडी ग्रामपंचायत	१	१.५०
२	धरणगुट्टी ग्रामपंचायत	२	१.२५
३	शिंदे ग्रामपंचायत	३	१.००
एकूण			३.७५

भूमी थीमॅटीक मधील उच्चतम कामगिरी :

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	बोराडी ग्रामपंचायत	०.७५
एकूण		०.७५

विभागस्तर :

अ.क्र.	विभाग	स्थानिक संस्थेचे नांव	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	पुणे	तुंग ग्रामपंचायत	०.७५
२	नाशिक	केन्हाळे बु. ग्रामपंचायत	०.७५
३	कोकण	वडगांव ग्रामपंचायत	०.७५
४	अमरावती	जांब ग्रामपंचायत	०.७५
५	औरंगाबाद	शिरढोण ग्रामपंचायत	०.७५
६	नागपूर	कारंजा ग्रामपंचायत	०.७५
एकूण			४.५०

(३) २.५ हजार ते ५ हजार लोकसंख्या गट :

राज्यस्तर:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	वाघोली ग्रामपंचायत	१	१.००
२	जवळगांव ग्रामपंचायत	२	०.७५
३	घाटनांद्रे ग्रामपंचायत	३	०.५०
एकूण			२.२५

भूमी थीमॅटीक मधील उच्चतम कामगिरी :

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	वाघोली ग्रामपंचायत	०.५०
एकूण		०.५०

विभागस्तर :

अ.क्र.	विभाग	स्थानिक संस्थेचे नांव	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	औरंगाबाद	पाटोदा ग्रामपंचायत	०.५०
२	नाशिक	पेमगिरी ग्रामपंचायत	०.५०
३	पुणे	वाटनगी ग्रामपंचायत	०.५०
४	कोकण	खनिवडे ग्रामपंचायत	०.५०
५	नागपूर	वडेगांव ग्रामपंचायत	०.५०
६	अमरावती	मलखेड बु. ग्रामपंचायत	०.५०
एकूण			३.००

(३) २.५ हजार पेक्षा कमी लोकसंख्या गट :

राज्यस्तर:

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	गुणानुक्रम	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	शिरसाठे ग्रामपंचायत	१	१.००
२	सिंदखेड ग्रामपंचायत	२	०.७५
३	मान्याचीवाडी ग्रामपंचायत	३	०.५०
एकूण			२.२५

भूमी थीमॅटीक मधील उच्चतम कामगिरी :

अ.क्र.	स्थानिक संस्थेचे नांव	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	शिरसाठे ग्रामपंचायत	०.५०
एकूण		०.५०

विभागस्तर :

अ.क्र.	विभाग	स्थानिक संस्थेचे नांव	बक्षिसाची रक्कम (रु. कोटी)
१	नाशिक	तिगांव ग्रामपंचायत	०.५०
२	नागपूर	आनंदवन ग्रामपंचायत	०.५०
३	कोकण	अडखल ग्रामपंचायत	०.५०
४	पुणे	जाधववाडी ग्रामपंचायत	०.५०
५	अमरावती	पारडी ग्रामपंचायत	०.५०
६	औरंगाबाद	बोपाला ग्रामपंचायत	०.५०
एकूण			३.००

(मनोहर रा. बंदपट्टे)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन